

Lager ureumgehalte mogelijk door doelgerichte benadering (2)

Waarom dit project

Doel van het project is om in beeld te krijgen welke mogelijkheden veehouders zelf zien om de ammoniakemissie te verminderen zodat de door de overheid gestelde doelen voor 2010 dichterbij komen. In het voortraject is reeds gebleken dat er veel haken en ogen aan deze vraag zitten (voorlopers worden niet beloond, wat haalbaar is, wordt eis etc). In dit project is vooral gekeken in hoeverre je ondernemers uit kunt dagen om reductie van ammoniakemissie te combineren met eigen doelstellingen en ambities.

Netwerken met 'gewone' boeren

Er is bewust voor gekozen om dit traject met 'gewone' melkveehouders te werken. Er is wel gebruik gemaakt van kennis van voorlopers door ook enkele deelnemers van het Koeien&Kansen project te laten participeren. In totaal zijn drie netwerken gevormd van elk 8 melkveehouders.

Werken vanuit strategisch kader

Een melkveehouder heeft niet voor zijn beroep gekozen met als belangrijkste doel de ammoniakemissie te verlagen. Bovendien is ammoniak niet het enige beleidsthema waar hij mee te maken krijgt. Daarom ging een ieder van start met de eigen persoonlijke doelstellingen. En daarna ging het niet eens direct over ammoniak, maar meer over ander beleid wat erg bepalend is voor de melkveehouders: het nieuwe mestbeleid dat per 2006 wordt ingevoerd en de hervorming van het EU-landbouwbeleid. De link met ammoniak werd gelegd via ureum.

Simuleren op basis van het eigen bedrijf

Met het door het LEI ontwikkelde '[Spelsimulatie Melkveehouderij](#)' konden de deelnemers bedrijfsplannen maken met de gegevens van hun eigen bedrijf. In het simulatiemodel waren het nieuwe mestbeleid en het nieuwe EU-beleid ingebouwd. De melkveehouders konden niet alleen kiezen voor ammoniakmaatregelen maar bijvoorbeeld ook om het bedrijf uit te breiden door het aankopen van melkquotum of grond. Ook kunnen aanpassingen in voeding of bemesting worden doorgerekend. Zo konden ze vele plannen maken. Aan het eind gaven ze aan welk plan ze het meest aantrekkelijk vonden en uit zouden gaan voeren. Tussentijds waren er discussiemomenten om van elkaars ervaringen te leren. Ook vulden de deelnemers tussentijds formulieren in, bijvoorbeeld over de maatregelen die ze al genomen hadden om de ammoniakemissie te verminderen, wat ze goede niveaus vinden voor het ureumgehalte in melk et cetera. Ook dit was stof voor onderlinge discussie.

Grote diversiteit in plannen.

Bij het maken van de plannen en het kiezen van het, volgens de melkveehouder zelf, meest geschikte plan, is sprake van een grote diversiteit. Als we het vanuit de ammoniakbril bekijken, zie je dat een aantal melkveehouders vooral de snijmaïs benut waarbij ze rekening moeten houden met het feit dat ze derogatie willen aanvragen. Anderen werken vooral met een grote verlaging van het stikstofbemestingsniveau van het grasland omdat ze geen maïs hebben en dit ook past bij het realiseren van de stikstofgebruiksnorm uit mest en kunstmest samen.

Het verlagen van de uitstoot van ammoniak uit huisvesting is daarbij niet de drijvende factor. Het ureumgehalte in melk wordt in de praktijk vooral gebruikt om het evenwicht te bewaren tussen enerzijds het voorkomen van eiwitverspilling en anderzijds een goede melkproductie

per koe met, vooral, een goed eiwitgehalte in de melk en een goede diergezondheid en vruchtbaarheid.

Ervaringen in het proces:

1. Melkveehouders zijn niet primair met beleidsthema's bezig maar met de ontwikkeling of optimalisatie van het gehele bedrijf. Het is van belang hierop aan te sluiten, dat motiveert de ondernemer om in beweging te komen.
2. Door de melkveehouder zelf uit te laten zoeken welk plan voor hem het meest kans van slagen biedt en hoe hij invulling geeft aan het realiseren van bedrijfseconomische en bedrijfstechnische doelen en maatschappelijke en overheidsdoelen, ontstaat een plan waarvan hij het idee heeft dat dit voor hem haalbaar en uitvoerbaar is.
3. Vaak weten melkveehouders niet goed wat mogelijk is voor hun eigen situatie. Dat is logisch, het gaat om het maken van nieuwe combinaties van doelen en het zoeken van het beste evenwicht daarin. Daarbij zullen ze behoefte hebben aan voor hun eigen situatie toepasbare kennis. Een netwerk zoals bij 'de toekomst van uw bedrijf' werd gevormd, kan hen daarbij behulpzaam zijn. Maar niet alleen op basis van praten, zeker ook op basis van concrete cijfers. Die cijfers kunnen alleen al behulpzaam zijn om de discussie op gang te krijgen en voor zichzelf te ontdekken waar voor hen nieuwe mogelijkheden liggen.

Ing. A. van den Ham, LEI-Wur. E-mail: aart.vandenham@wur.nl